

naar zijn arbt is: een uitdeeler van *het goed van God* aan zijn armen.

Dat vooreerst; en dan in de tweede plaats moet het diaconaat voorwerp van studie worden. Wat nu in sleur en onkunde verzonk, en daardoor bedierf, moet uit die diepte opgebeurd, en weer verheven tot een heilig liefdewerk, dat *ijver* ontgloren doet en in dien *ijver het verstand der zaak* mengt.

Toch kunnen deze beide maatregelen alleen op den duur strekken, om het hooge ideaal, dat we voorstaan, weer ingang te doen vinden, en zijn kracht te doen oefenen.

Maar inmiddels rijst ook een andere vraag, die niet van de Kerk, maar van *de Overheid* haar oplossing wacht.

Er is thans verarmd, en er verarmt nog steeds van wat nooit verarmd moest zijn.

Deze verarming greep plaats, niet doordien God meer lijden aan de menschheid oplegde, want de epidemische ziekten minderden veeleer, de oorlogen waren minder verwoestend, en de aarde gaf rijker dan ooit vroeger haar gewas.

Maar verarming is er op breede schaal gekomen, doordien men den toestand der lagere klasse gedesorganiseerd heeft, d. w. z. haar van de zwakke organisatie, die vroeger bestond, heeft beroofd, en ze nu in valschen, chaötischen toestand te midden van geheel nieuwe toestanden laat voorttobben.

De verarming is gekomen door een geheel nieuwe ontwikkeling der productie, die niet verzeld werd van een daarbij passende rechtsregeling en rechtsbedeeling voor de millioenen en millioenen wier levensbestaan door die geheel nienwe ontwikkeling beheerscht werd.

En ook, de hierdoor reeds hand over hand toenemende verarming is nog verergerd door allerlei positieve maatregelen in het belang van het verkeer gegeven, de *Freizügigkeit*, de tolvrijheid, de muntregeling enz.

Vroeger had de arbeider macht over den arbeid; thans oefent de arbeid, zonder toom of teugel, macht over den arbeider uit.

De man die werkt is het *accidens* van den arbeid geworden, terwijl die arbeid weer zijn zenuw vindt in het kapitaal.

Blijft nu, bij dezen geheelen verarmden toestand van het maatschappelijk samenstel, de lagere klasse hiertegenover rechtloos en weerloos staan, dan moet ze òf zichzelf recht door geweld pogen te verschaffen, òf, schiet ze hierin te kort, dan moet het gif van